

Resumé

”Vogternes vogter – Kontrol, retssikkerhed og tillid i sager mod politiet” af Lea Kjærsgaard.

Afhandlingen besvarer problemstillingen: *Hvordan skal Danmark ideelt behandle sager mod politiet?*

Danmark har i dag Den Uafhængige Politiklagemyndig, som behandler adfærdssager samt efterforsker straffesager mod politipersonale i tjeneste. Myndigheden har et slogan, som angiver, at myndigheden arbejder i *”sandhedens tjeneste”*. Dette understreger – i forlængelse af myndighedens navn – at myndighedens arbejde, hverken varetages i borgerens eller politiets tjeneste. I Politiklagemyndighedens vision er retssikkerhed, tillid, korrekt, hurtig, højeste kvalitet, service og effektivitet, borgertilgængelighed, informationsformidling, og internationalt samarbejde fremhævet. Myndigheden har eksisteret siden 2012 og er blevet evalueret af kriminolog Lars Holmberg i 2017 på baggrund af en sociologisk undersøgelse. Siden da har Politiklagemyndighedens anvendelsesområde været støt stigende, og med afsæt i den aktuelle debat samt store internationale sager er det væsentligt at stoppe op og diskutere, om modellen med Den Uafhængige Politiklagemyndighed stadig er den bedste løsning.

Til besvarelse af afhandlingens retspolitiske spørgsmål er der søgt en forklaring på, hvorfor Danmark skal have en særlig model til behandling af sager mod politiet, og hvilke bærende hensyn en sådan model skal have. Besvarelsen er sket med afsæt i politiet som forvaltningsmyndighed såvel som et led i strafferetskæden, og de bærende hensyn bag en særlig model for behandling af sager mod politiet er udpeget til at være: kontrol med politiet som magtudøver, retssikkerhed for sagens parter og tillid til og fra politiet.

I afhandlingen er det undersøgt, hvordan retsgrundlaget historisk set har været frem til den nugældende model, og hvordan det er i dag. Dette tager udgangspunkt i fire modelopbygninger, hvor den første tager afsæt i en antagelse om, at der har været sager mod politiet, så længe der har været politi. Model 1 bidrager derfor med at belyse perioden 1681-1973, hvor det interne system er modellen. Den første danske politiklageordning kom i 1973, og er i afhandlingen døbt model 2 – Lokalnævnsordningen. Efterfølgeren kom i 1994 og bestod af en statsadvokatordning med politiklagenævn. Som nævnt kom Den Uafhængige Politiklagemyndighed i 2012, og denne udgør afhandlingens model 4.

Ved udarbejdelsen af modellerne har tre emner være omtalt gentagende gange. Emnerne er enten forkastet, drastisk ændret eller forblevet uændret, hvorfor disse er selvstændigt undersøgt i afhandlingen. Emnerne er konfliktmægling, borgerrepræsentanter og kategoriseringen af sager.

Derudover er der også søgt inspiration til den ideelle behandling af sager mod politiet fra andre danske forvaltningssystemer. De udvalgte forvaltninger er Sundhedsvæsenet, Forsvaret og fængselsområdet. Endvidere er der perspektiveret til den norske model for behandling af sager mod politiet, og der er foretaget en belysning af nogle af forskellene mellem den danske og den norske model.

På baggrund af afhandlingens konklusioner har jeg anlagt et perspektiv på fremtiden idet jeg har besvaret problemstillingen ud fra følgende fem hovedpointer: 1) der skal fortsat være en uafhængig myndighed til varetagelse af straffesager mod politiet, 2) adfærdssager skal håndteres af politikredsene, 3) mægling skal forsøges i sager mod politiet, 4) sagernes oprettelse og på hvilket grundlag sagerne oprettes skal være i fokus, og 5) De ovenstående hovedpointer må ikke ses isoleret, og der skal sættes ind flere steder for at opnå kontrol, retssikkerhed og tillid ved vogternes vogter.